

Asia: VN/179/2024

Lausuntopyyntö Finnfund-lain muutostarpeita koskevasta arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleiset huomionne arviomuistiosta ja Finnfund-lain uudistamistarpeista?

-

2. Mitä mieltä olette ehdotuksesta, että Finnfundin nykyistä toimialaa laajennettaisiin siten, että Finnfund voisi jatkossa rahoittaa myös muualle kuin kehittyvään maahan perustettua yritystä, siinä tapauksessa, että rahoitus käytetään kehittyvässä maassa toteutettavaan investointiin? Millaisia vaikutuksia arvioitte tällä olevan?

Arviomuistiossa viitataan Finnfundin nykyisen toimialan laajentamiseen. Ehdotuksen mukaan Finnfund voisi jatkossa rahoittaa myös Suomeen perustettua yritystä sillä edellytyksellä, että tämä yritys käyttäisi rahoituksen kehittyvässä maassa toteutettavaan investointiin.

Business Finland katsoo, että ehdotettu Finnfundin toimialan laajentaminen voi osaltaan auttaa edistämään suomalaisten yritysten liiketoimintaa kehittyvillä markkinoilla.

3. Pidätkö tarkoituksenmukaisena ehdotusta Finnfundin uudesta rakenteesta eli emo-tytäryhtiö – mallista, jossa julkiset hallintotehtävät keskitettäisiin tytäryhtiöön ja liiketoiminta emoyhtiöön? Muut huomionne emo-tytäryhtiö –malliin? Muut huomionne ”yhden yhtiön malliin” tai ”virasto-yhtiö” –malliin?

-

4. Huomionne ehdotukseen siitä, että Finnfundin tytäryhtiölle säädettäisiin oikeus myöntää valtionavustuksia? Huomionne siihen, että Finnfundin tytäryhtiöllä olisi oikeus myöntää avustuksia myös yli ns. de minimis –rajan (300 000 e, ks. komission asetus (EU) N:o 1407/2013) ja oikeus käsitellä myöntö-, maksatus- ja muutospäätöksiä koskevat oikaisuvaatimukset?

-

5. Mitkä arviomuistiossa mainituista Finnpartnership- ja PIF-tehtävistä (arviomuistion jaksot 2.2 ja 2.5) ovat mielestänne julkisia hallintotehtäviä?

-

6. Miten laissa tulisi säätää julkisten hallintotehtävien siirrosta Finnfundin tytäryhtiölle ostopalvelusopimuksella siten että tehtävät määritellään laissa riittävällä tarkkuudella, mutta samalla huomioiden se, että tehtävien kaikkia yksityiskohtia ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista säätää lakiin sekä huomioiden, että tulevaisuudessa julkiset hallintotehtävät voivat muuttua rahoitusmuotojen muuttuessa nopeasti?

7. PeVL 35/2008 vp lausunnon valossa, onko tarpeen säätää tarkemmin siitä, että Business Finlandin rahoituskeskus (virasto) hoitaa ulkoministeriön puolesta vain sopimuksen nojalla julkista hallintotehtävää DevPlat-alustan osalta (jakso 2.4.)?

Arviomuistiossa viitataan Business Finlandin ja ulkoministeriön väliseen nykyiseen yhteistyöhön Developing Markets Platformin (DevPlat) -puitteissa ja todetaan, että DevPlatin jatkosta on määrä päättää vuonna 2024. Arviomuistiossa nostetaan esiin myös mahdolliset vaihtoehtoiset instrumentit ja yhteistyömuodot tulevaisuudessa. Tässä yhteydessä Business Finland pitää tärkeänä, että juridinen viitekehys mahdollistaa erilaiset ja muuttuvat yhteistyömuodot, joista päätetään erikseen. Tietynlaiseen yhteistyöhön sitoutuminen pysyvästi lainsäädännön tasolla ei liene tästä näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimivalta de minimis -ehtoisten valtionavustusten myöntämisessä perustuu Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 14 §:än, valtionavustuslakiin sekä valtioneuvoston asetukseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta (1444/2014). VnA:n (1444/2014) 1 §:n 1 momentin mukaan tässä asetuksessa säädetään Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin (rahoituskeskus) tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan myöntämän rahoituksen valtion talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä. Lisäksi arviomuistiossa esille nostetun valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetun lain (382/1989) 1 §:n mukaan valtion virasto tai laitos voi yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa osallistua valtion tulo- ja menoarviossa kehitysyhteistyöhön osoitettujen määrärahojen rajoissa kehitysyhteistyötehtäviin kotimaassa ja ulkomailla sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Business Finland toteaa, että nykyinen Innovaatorahoituskeskus Business Finlandille säädetty toimivalta de minimis -ehtoisen rahoituksen myöntämisen, maksamisen ja käytön osalta tulee huomioida pohdittaessa tehtävien mahdollisesta säätämisestä lailla. Business Finland ei voi arviomuistiossa olevan tiedon valossa ottaa kantaa siihen, tarvitseeko Business Finlandin ja Ulkoasiainministeriön tai Finnfundin välisestä yhteistyöstä säätää erikseen lain tasolla.

Business Finland toteaa, että arviomuistiossa esille nostetun valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetun lain (382/1989) 4 §:n mukaan kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset veloitetaan ulkoasiainministeriön pääluokassa kehitysyhteistyöhön osoitetuista määrärahoista. Kustannukset lasketaan ottaen huomioon, mitä valtion maksuperustelain (980/73) 2 §:n 1 momentissa on säädetty. Business Finland katsoo, että tämä tulee huomioida tehtävien resursointiin ja siitä aiheutuviin kustannuksiin liittyvissä asioissa.

8. Voidaanko tulkita jatkossakin, että (emo)Finnfund ei hoida julkista hallintotehtävää rahoitusliiketoimintaansa harjoittaessa, koska rahoitusta ei myönnetä hallintopäätökseen rinnastuvassa (haku)menettelyssä (ks. prof. Mäenpään lausunnosta jakso 2.8.1)?

-

9. Voisiko Finnfundin tytäryhtiö myöntää valtionavustusta samalle yritykselle, joka on Finnfundin emoyhtiön sijoitusportfoliossa tai johon Finnfund suunnittelee mahdollista sijoitusta, eli on osa Finnfundin emoyhtiön rahoitusliiketoimintaa (markkina-/kilpailuneutraliteetti, ks. jakso 2.3.3.)? Muut huomionne markkina-/kilpailuneutraliteettiin liittyen?

-

10. Huomionne julkisuuslain soveltumisesta, tietojenvaihdosta ja salassa pidettävien tietojen luovutuksesta Finnfundin toimintaan liittyen (huomioiden eri yksityisten ja julkisten tahojen kanssa tehtävä yhteistyö)? Onko arviomuistiossa tunnistettu riittävällä tavalla tahot joille voi olla tarvetta siirtää tietoja? Muita huomioitanne?

Business Finland katsoo, että tietojenvaihdosta sekä julkisten että salassa pidettävien tietojen osalta DevPlat- tai vastaavaan yhteistyöhön liittyen Business Finlandin ja Finnfundin sekä ulkoasiainministeriön välillä tulee säätää tarkoituksenmukaisella tavalla. Tietojenvaihtoon liittyvän nykyisen lainsäädännön riittävyttä tulee tarkastella sen perusteella, mitä tehtäviä Finnfundille ollaan siirtämässä. Lisäksi Business Finland toteaa, että salassa pidettävien tietojen osalta tietojen vaihto ei voi perustua sopimukseen vaan sen tulee perustua lakiin, kuten arviomuistiossa on todettu.

11. Mikä on julkisen hallintotehtävän korvausmekanismi tilanteessa, jossa kilpailua ei ole (ks. jakso 2.7.1.3)?

-

12. Huomionne liittyen Finnfundin hallintoneuvoston rooliin tulevaisuudessa? Millaiseksi arvioitte sen merkitykseen sidosryhmien ja eduskunnan tiedonsaantiin?

-

13. Lakimuutosten myötä Finnfundin tytäryhtiö voisi tukea yrityksiä joustavammin teknisellä tuella yritysten hankkeiden saattamisessa investointirahoituskelpoiseksi. Lisäksi Finnfundin investointien minimikokoa olisi mahdollista alentaa. Miten arvioitte näiden seikkojen vaikuttavan yritysten mahdollisuuksiin kehittää liiketoimintaa kehittyvissä maissa?

Arviomuistiossa nostetaan esiin mahdollisuus luoda Finnfundin sijoitustoimintaan kytkeytyvä teknisen tuen ohjelma. Teknisenä tukena myönnetyn avustuksen turvin yrityksen voisi olla mahdollista tehdä investointihankkeen vaatimia valmistelutoimia. Tekninen tuki voisi myös mahdollistaa pienempien hankkeiden rahoittamisen, mikä voisi helpottaa pienempien, uusia toimintatapoja tai uutta teknologiaa soveltavien yritysten rahoittamista. Lisäksi teknistä tukea voitaisiin antaa valittujen kehittyvien maiden hallinnoille politiikkalinjausten, lainsäädännön ja hallinnon kehittämiseksi valituilla toimialoilla niin, että liiketoimintaympäristö kyseisellä toimialalla vahvistuisi.

Business Finland katsoo, että tekninen tuki voi oikein kohdennettuna auttaa edistämään myös pienten, keskisuurten ja innovatiivisten suomalaisten yritysten liiketoimintaa kehittyvillä markkinoilla. Arviomuistiossa tehdyn ehdotuksen mukaan Finnfund voisi jatkossa rahoittaa myös Suomeen perustettua yritystä sillä edellytyksellä, että tämä yritys käyttäisi rahoituksen kehittyvässä maassa toteutettavaan investointiin.

14. Miten arvioitte muutosten vaikutuksia? Tulisiko vielä jokin näkökulma erityisesti ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa?

-

15. Muut mahdolliset huomionne?

-

Kärkkäinen Kiira
Business Finland